QORTI CIVILI
PRIM'AWLA
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE
(SEDE KOSTITUZZJONALI)

Illum, 21 ta' Ottubru, 2021

Rikors Kostituzzjonali Nru: 444/2021 AF

Pauline Pisani

vs

L-Avukat Generali

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' Pauline Pisani, li permezz tieghu, ghar-ragunijiet moghtija, din il-Qorti giet mitluba taghti provediment *pendente lite* sabiex Pauline Pisani flimkien ma' binha Justin Pisani jkunu jistghu jaccedu u jirrisjedu gewwa d-dar matrimonjali, proprjetà

tal-esponenti li ggib l-indirizz specjalment tenut kont is-sofferenzi li ghaddejjin minnhom.

Rat id-digriet precedenti.

Rat ir-risposta tal-Avukat Generali.

Ikkunsidrat illi t-talba odjerna qeghda ssir fil-kuntest ta' proceduri kostituzzjonali intavolati mir-rikorrenti Pauline Pisani li permezz taghhom qed titlob dikjarazzjoni ta' lezjoni ta' jeddijiet fondamentali taghha ghal smiegh xieraq fi zmien ragonevoli bid-dewmien f'inkjesta magisterjali u proceduri fil-Qorti tal-Familja. Hija tallega wkoll trattament inuman u degradanti.

L-Avukat Generali fir-risposta tieghu ghar-rikors promotur kif ukoll ghar-rikors odjern iqajjem oggezzjonijiet rigward il-*locus standi* tieghu u nuqqas ta' rapprezentazzjoni ta' zewg ir-rikorrenti f'dawn il-proceduri. Il-Qorti tirrizerva l-konsiderazzjoni taghhom ghal stadju ulterjuri tal-proceduri.

Dan premess il-Qorti tibda biex tissenjala l-insenjament kostanti ta' dawn il-Qrati illi proceduri kostituzzjonali m'ghandhom qatt jintuzaw bhala appell minn decizjoni legittima ta' Qorti ohra, u inoltre, lanqas ma jigu moghtija rimedji straordinarji meta jkun ghadu disponibbli r-rimedju ordinarju.

Dan kollu premess, il-Qorti ikkunsidrat illi Karen Reid, fil-ktieb "A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights" (pagna 20) issostni:

> *"As a general practice, measures (*riferibbilment *ghal interim relief) are applied only where there is an apparent real and imminent risk of irreparable harm to life and limb … While the procedure has been invoked in respect of other types of cases e.g. adoption of children, which may be arguably be of an irreparable nature, r.39 (*riferribbilment *ghar-Rule 39 tar-Rules of Court tal-ECHR) has not been applied save in a few exceptional cases."*

Ikkunsidrat illi l-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem fil-"Factsheet" mahruga minnha dwar "Interim Measures" tqis dan ix-xorta ta' rimedju bhala eccezzjonali u tiddeskrivi hekk:

> *"Interim measures are urgent measures which, according to the Court's well-established practice, apply only where there is an imminent risk of irreparable harm. Such measures are decided in connection with proceedings before the Court* ***without prejudging any subsequent decisions on the admissibility or merits of the case in question*** (sottolinear ta' din il-Qorti)*. In the majority of cases, the applicant requests the suspension of an expulsion or an extradition. The Court grants such requests for an interim measure only on an exceptional basis, when the applicant would otherwise face a real risk of serious and irreversible harm … In practice, interim measures are applied only in a limited number of areas and most concern expulsion and extradition. They usually consist in a suspension of the applicant's expulsion or extradition for as long as the 3 application is being examined. The most typical cases are those where, if the expulsion or extradition takes place, the applicants would fear for their lives (thus engaging Article 2 of the Convention) or would face ill-treatment prohibited by Article 3 (prohibition of torture or inhuman or degrading treatment). More exceptionally, such measures may be indicated in response to certain requests concerning the right to a fair hearing (Article 6 § 1) and the right to respect for private and family life (Article 8)."*

Kif osservat il-Qorti diversament presjeduta fil-kawza Rosette Thake et vs Prim Ministru et (Atti tar-rikors 50/16/1 JRM):

> *"biex jista' jinghata rimedju provvizorju, jehtieg li min jitolbu juri li hemm kaz prima facie ta' ksur ta' jedd fundamentali u li n-nuqqas tal-ghoti tal-mizura provvizorja serja ggib hsara li ma titreggax lura fil-kaz tieghu.*
>
> *"Minhabba f'hekk, l-ghoti ta' provvediment provvizorju f'kawza ta' allegat ksur ta' jedd fundamentali jitlob li jintwerew cirkostanzi eccezzjonali li jaghmluh mehtieg"* ara

Daniel Alexnader Holmes vs Avukat Generali et – digriet P.A. kostit. AE 16.04.2014

Illi fil-kawza **Emmanuel Camilleri v Spettur Louise Calleja et** (PA (Kost), din il-Qorti kif diversament presjeduta enuncjat il-principji legali u dottrinali li ggwidaw il-Qrati taghna fil-materja ta' *interim relief*:-

"Illi s-setgħat mogħtijin mil-liġi lil din il-Qorti f'kawżi ta' għamla Kostituzzjonali mhumiex imfissrin b'mod eżawrjenti f'xi dispożizzjoni partikolari, u r-rimedji li hija tista' tintalab tagħti huma mħollijin fid-diskrezzjoni tagħha fl-aħjar interess tal-ġustizzja u biex tagħmel ħaqq fejn meħtieġ;

Illi hija għandha s-setgħa tirregola l-proċedura tagħha u li tagħti dawk il-provvedimenti, kemm definittivi u kif ukoll interlokutorji, li tinqala' l-ħtieġa tagħhom waqt kull smigħ, sabiex jiggarantixxu li t-trattazzjoni tal-kwestjoni li tkun tressqet quddiemha bl-ebda mod ma tkun suġġetta għallpressjonijiet indebiti jew ħsara irriversibbli għal xi waħda mill-partijiet[1]*;*

Illi l-miżuri provviżorji huma maħsuba biex iżommu milli ssir ħsara li ma tissewwiex lil vittma ta' ksur ta' jedd fundamentali b'tali mod li ma jsir xejn li jista' jxejjen jew inaqqas mill-awtorita' u l-effikaċja tas-sentenza li tingħata dwar l-istess ilment[2]*. F'dan ir-rigward, biex jista' jingħata rimedju provviżorju, jeħtieġ li min jitolbu juri li hemm każ 'prima facie' ta' ksur ta' jedd fundamentali u li n-nuqqas talgħoti tal-miżura provviżorja sejra ġġib ħsara li ma titreġġax lura fil-każ tiegħu. Għalhekk, m'huwiex biżżejjed li wieħed joqgħod biss fuq xi sitwazzjoni ipotetika jew li mhix ċerta li sseħħ. Minħabba f'hekk, l-għoti ta' provvediment proviżorju f'kawża ta' allegat ksur ta' jedd fundamentali*

[1] Ara provvediment P.A. (Kost.) AJM 5.10.1999 fil-kawza fl-ismijiet **Joseph Gauci et vs Avukat Generali et**

[2] Q.E.D.B. 6.2.2003 fil-kawza fl-ismijiet **Mamatkulov et vs Turkija** (Applik. Nru. 46837/99) § 110

jitlob li jintwerew ċirkostanzi eċċezzjonali li jagħmluh meħtieġ[3]*;*

Illi fuq kollox, l-għoti tar-rimedju interlokutorju jew provviżorju ma għandu qatt jintalab jew jingħata b'mod li jippreġudika l-mixi nnifsu tal-proċedura li fiha jintalab u blebda mod ma għandu jintuża biex jorbot idejn il-Qorti li tagħtih dwar il-mod kif fl-aħħar mill-aħħar tagħti s-sentenza tagħha jew kif tikkunsidra bis-serenita' jew l-indipendenza meħtieġa l-provi u l-argumenti li l-partijiet iressqu quddiemha.

Illi għalkemm huwa minnu, kif jallegaw l-intimati, li l-għoti tal-provvediment provviżorju quddiem il-Qorti ta' Strasburgu taħt ir-regolament ***39 tar-Regoli tal-Proċedura*** *ta' dik il-Qorti jkun bosta drabi marbut ma' ksur ta' jedd taħt l-artikolu 2 jew l-artikolu 3 tal-Konvenzjoni*[4]*, ma hemm l-ebda dispożizzjoni li tillimita l-għoti ta' provvediment bħal dak biss għall-imsemmija żewġ artikoli. Kemm hu hekk, kien hemm każijiet fejn l-għoti ta' provvediment ingħata wkoll waqt proċeduri li kienu jirrigwardaw ukoll ilment ta' ksur tal-artikolu 6 tal-istess Konvenzjoni."*[5]

Kif ritenut in materja mill-awturi van Dijk, van Hoof, van Rijn u Zwaak[6]:

"... it is only in cases of extreme urgency that interim measures are indicated: the facts must prima facie point to a violation of the Convention, and the omission to take the proposed measures must result or threaten to result in irreparable injury to certain vital interests of the parties or the progress of the examination. ... such would be the case, for instance, if an expulsion threatens to constitute a

---

[3] Deg P.A. (Kost.) AE 16.4.2014 fil-kawza fl-ismijiet Daniel Alexander Holmes vs Avukat Generali et.

[4] Ara K Reid A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights (3rd Edit, 2007) § 1.021, p. 20 iccitat post

[5] Ara Ordni Interim Q.E.D.B. 30.11.1999 fil-kawza Ocalan vs Turkija (Applik. 46221/99)

[6] 2 Theory and Practice of the European Convention on Human Rights (Raba` Edizzjoni – 2006)

violation of article 3 of the Convention, in view of a serious risk that the person concerned will be exposed to torture or inhuman treatment or punishment. In that case a stay of expulsion may be requested until the Court has had the opportunity to investigate the case. However, it will do so only if there is a high degree of probability that a violation of article 3 is likely to occur. This requires that the applicant states his case in a convincing manner and possibly also presents some evidence showing the danger to life or limb to which he may be subjected if expelled or extradited to a particular country. It is not sufficient for the applicant to provide information about the danger or uncertain situation in the country of destination and/or his being an opponent of the ruling Government."

Illi il-Qorti Kostituzzjonali irriteniet hekk fil-kaz Angelo Frank Paul Spiteri v L-Avukat Generali (9 ta' Jannar 2017):

"Fl-ewwel lok jigi ribadit minn din il-Qorti li f'materja tal-hekk imsejjha interim measures huwa car l-insenjament ta' din il-Qorti li tali mizuri ghandhom jittiehdu biss f'kazijiet ta' urgenza u sahansitra f'kazijiet ta' "urgenza estrema" fejn innuqqas ta' tehid ta' tali mizuri jirrizulta, jew jazzarda li jirrizulta, fi hsara irreparabbli ghall-interessi vitali tal-parti koncernata jew ghall-perkors tal-ezami li l-Qorti jkun jehtigilha taghmel. Din il-Qorti rriteniet ukoll li mizuri ad interim huma indikati f'kazijiet ecezzjonali. [Q. Kost. ***Federation of Estate Agents v. Direttur Generali [Kompetizzjoni****, deciza 25 ta' Settembru, 2014)."*

Il-Qorti qieset il-fattispecie tal-kaz odjern fid-dawl tal-fuq citat insenjament. Jirrizulta inkontestat illi r-rikorrenti hija komproprjetarja tad-dar matrimonjali minn fejn kienet telqet ftit qabel ma ntavolat proceduri ta' medjazzjoni. Sadanittant zewgha sparixxa u ghadu meqjus "missing". Peress illi d-dar inghatat in-nar kontemporanjament mal-isparazzjoni, nfethet inkjesta magisterjali li nghalqet biss ftit gimghat qabel ma giet intavolata l-kawza. Tul l-inkjesta r-rikorrenti ma setghetx taccedi f'darha u prezentement ghalkemm l-inkjesta inghalqet, hija prekluza milli taghmel talba *ad hoc* lill-Qorti tal-Familja stante li fil-proceduri tas-separazzjoni illum, wara kwazi sena,

jidher illi ghadhom ma gewx mahtura kuraturi biex jidhru ghall-assenti zewgha.

F'dawn ic-cirkostanzi l-Qorti tqis li r-rikorrenti qeghda *prima facie* ssofri l-ksur ta' jeddijiet taghha kif tallega. Il-Qorti ma tistax ma tinnotax li, kuntrarjament ghal dak li ddikjara l-Avukat Generali, ma ssib xejn frivolu u vessatorju fis-sitwazzjoni pjetuza li tinsab fiha r-rikorrenti.

Ghaldaqstant il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tordna illi pendenti l-proceduri quddiem din il-Qorti Pauline Pisani tkun tista' taccedi ghad-dar matrimonjali liberament. Il-Qorti tirrizerva li tvarja din l-ordni jekk u meta tinghata lilha raguni tajba.

L-ispejjez jibqghu rizervati ghall-gudizzju finali.

IMHALLEF

DEP/REG